

Kransmynta, *Mentha x verticillata*, nyligen uppmärksammad i Dalarna

Urban Gunnarsson, Hillersboda

Myntor har alltid dragit till sig en viss uppmärksamhet från botanister och trädgårdsodlare. Doften är ju alltid angenäm och vem gillar inte ett mynta-te? Vi har i länet tidigare känt till fyra arter eller varianter av mynta: åkermynta *Mentha arvensis* och ädelmynta *M. x gentilis* och de ovanliga varianterna pepparmynta *M. x piperita* och äppelmynta *M. longifolia x suaveolens*. Av dessa är åkermynta den allra vanligaste, ädelmyntan har bara ett tiotal rapporter från södra länsdelen. Många av myntorna har hybridursprung och flera av arterna har kommit in som kultivarer.

Under Botanikdagarna 2016, uppmärksammades vi av Erik Ljungstrand att kransmynta kunde finnas i Dalarna och efter att undersökt några myntor lite mer i detalj kunde vi se att några av dem som vi tidigare tagit som åkermynta i själva verket var kransmynta. Under de senaste tre åren har nu sex fyndplatser gjorts i Dalarna. Lokalerna är spridda från Säter, via Gagnef upp till Transtrand och Nornäs i norr. Det är således värt att kolla upp åkermyntorna lite mer noggrant, flera är säkert kransmynta, speciellt om de ligger nära vattendrag och fåbodomarker.

Viktiga skiljekaraktärer är att kransmynta har spetsiga foderflikar, som också har tio tydliga nerver, till skillnad från åkermyntan som har trubbiga foder utan nerver. Ståndarna är inte utskjutande, som på åkermyntan. Kransmyntan har liksom åkermyntan blommorna i kransar runt de övre bladparen men är ofta lite större och resligare än åkermyntan.

Kransmynta är en hybrid mellan vattenmynta *M. aquatica* och åkermynta. Den har spritt sig vida utanför vattenmyntans huvudsakliga förekomstområde då vattenmyntan inte har hittats i Dalarna. Det långsmala, vasstandade fodret med tydliga nerver kommer från vattenmyntan medan stjälkens förgrening och avståndet mellan blomkransarna kommer från åkermyntan.

Fynd av kransmynta finns nu i stort sett i hela södra Sverige upp till Dalälven och vidare längs Östersjökusten till Kramfors. I inlandet är de nyligen gjorda fynden i Dalarna utpostlokaler åt norr.

Att kransmyntan är så vanlig beror troligen på att den ofta odlats i trädgårdar. Man har använt växten för att ge inomhusluften en angenäm doft snarare än som krydda eller läkemedel. Kransmyntan odlades förr under namnet Hjärtansfröjd, och är belagd från Linnés tid från prästgården i Älmhult (Edqvist & Karlsson 2007) och användes ofta i kryddkvastar som man hade med sig under kyrkobesök. Hjärtansfröjd odlades i Småland fram till 1920-talet på friland (Edqvist & Karlsson 2007).

Kransmyntan sprider sig, trots att den är steril, effektivt längs vattendrag och sjöar med hjälp av de underjordiska utlöparna. Det är möjligt att växten har spridit sig genom att jordstammar/rotfragment som transporterats med vattnet (Delin 2009).

Foto: Inge Palmqvist

Foto: Inge Palmqvist

Kransmynta med utstickande pistill och vasst tillspetsade foderblad.
Foto: Inge Palmqvist.

Referenser

Edqvist, M. och Karlsson, T. 2007. Smålands flora. SBF-förlaget, Uppsala.

Delin, A. 2009. Kransmynta i Hälsingland. Växter i Hälsingland och Gästrikland 2: 16.